

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Relanceplan “Vlaamse Veerkracht” - Projectoproep Kinderen en jongeren in kwetsbare situaties (project nr. 152)

Samenvatting

Het relanceplan “Vlaamse Veerkracht” zet in op het versterken van het mentaal welbevinden en de sociale cohesie in de samenleving. Eén van projecten binnen het deelluik “Armoedebestrijding en wijkverbetering” richt zich tot kinderen en jongeren in kwetsbare situaties.

De doelstelling van deze projectoproep is de veerkracht bij kinderen en jongeren in kwetsbare situaties te versterken door samen met hen een duurzaam traject uit te stippelen dat hen ruimte en zuurstof biedt om binnen een gevarieerde, zinvolle, creatieve vrijetijdsbeleving jong te zijn. Dit perspectief draagt ertoe bij dat elke kind en elke jongere zijn of haar plaats vindt in de vrije tijd waardoor de sociale cohesie met hun leeftijdsgenoten, buurt en de maatschappij wordt aangehaald en/of versterkt.

De focus ligt op het stimuleren van innovatieve vormen van laagdrempelig en vindplaatsgericht werken, waaronder vernieuwende technieken van fysiek en digitaal outreachend werken en out-of-the-box activiteiten, binnen (boven)lokale netwerken die kinderen en jongeren in kwetsbare situaties bereiken en aanspreken.

Naast de resultaten van de projecten zelf worden de gehanteerde methodieken gemonitord en geanalyseerd, met het oog op een duurzame bredere aanpak, opschaling en bredere uitrol in Vlaanderen en Brussel. Goede praktijken, randvoorwaarden oplossingsstrategieën en werkzame methodieken die innovatief, toeleidend en effectief werkzaam zijn, worden inhoudelijk en methodologisch in kaart gebracht en opgevolgd, zowel op niveau van de netwerken zelf als voor Vlaanderen en Brussel.

De projectoproep biedt hefboomen aan lokale en bovenlokale netwerken om hun werking inhoudelijk te verdiepen, te innoveren of hun werkingen geografisch of functioneel te verbreden en/of uit te bouwen.

1. KADER VAN DE OPROEP

Het relanceplan “Vlaamse Veerkracht” zet in op het versterken van het mentaal welbevinden en de sociale cohesie in de samenleving. Een van projecten binnen het deelluik Armoedebestrijding en wijkverbetering richt zich tot kinderen en jongeren in kwetsbare situaties.

Met kinderen en jongeren in kwetsbare situaties worden minstens volgende groepen bedoeld: kinderen en jongeren in (kans)armoede, in een moeilijke thuissituatie, in een traject van jeugdhulpverlening/aanpak jeugd delinquentie, in een precare verblijfssituatie; kinderen en jongeren die een moeilijk of geen schooltraject doorlopen; en kinderen en jongeren met een beperking.

In dit kader wordt eveneens ingespeeld op volgende aanbevelingen uit het rapport van het Maatschappelijk Relance-Comité:

- *"[...] werd duidelijk dat bepaalde groepen zwaarder getroffen worden door de negatieve impact van de crisis, en tegelijk het minst voordeel halen uit de positieve trends die zich voordoen. Dat maakt dat bestaande kwetsbaarheden zich verdiepen en de groep die het moeilijk krijgt zich verbreedt. Combinaties van kwetsbaarheden wegen extra zwaar."* (pg. 29)
- *"Faciliteer een betere verbinding tussen scholen, ouders, brugfiguren, professioneel en vrijwillig jeugdwerk en organisaties die dicht bij kwetsbare gezinnen staan. Laat de centrale sturing gebeuren vanuit het buurtnetwerk om op maat samen te kunnen werken en van daaruit verder te kunnen coördineren"* (pg. 49).
- *"Ondersteun lokale initiatieven die mensen in staat stellen om op een veilige manier te laten genieten van vrije tijd. Geef daarbij in het bijzonder aandacht voor kwetsbare doelgroepen."* (pg. 59)
- *"Zet in op een jeugd vriendelijk politiebeleid, dat op basis van wijkgericht politiewerk en samenwerking met jeugdwerk de relatie tussen jongeren en politie, jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie en jeugdwerkers in de steden verbetert."* (pg. 72)
- *"Organiseer kwalitatieve noodopvang voor kinderen van ouders die niet kunnen telewerken. Zet daarvoor in op samenwerking tussen scholen, (vrijwillige en professionele) jeugd- en wijkwerking en lokale besturen. [...] Zorg ervoor dat kwetsbare kinderen en gezinnen 'op maat' worden uitgenodigd."* (pg. 111)

Deze projectoproep bouwt eveneens verder op projecten die in de zomer en het najaar 2020 in het kader van actieplan "Generatie Veerkracht" (VR 2020 3004 DOC.0419/1QUATER) werden uitgerold. Deze projecten waren bedoeld om kinderen en jongeren in kwetsbare situaties, die zwaar getroffen werden door de COVID-19-maatregelen, terug te laten connecteren met de buurt en de buitenwereld. Een eerste analyse van de verantwoordingsstukken wijst op drie wederkerende factoren die bereikversterkend waren, met name (a) het netwerkverbredend en netwerkversterkend werken waardoor het aanbod meer aansluit op de vraag van het kind en/of de jongere; (b) zeer laagdrempelig en intensief outreachend werken -al dan niet gecombineerd met het inzetten van brugfiguren- om deze kinderen en/of jongeren te kunnen toeleiden en te ondersteunen bij het intekenen op het aanbod, en tenslotte (c) de nood aan bijzondere en meer expliciete aandacht voor het (mentaal en fysiek) welbevinden van ieder individueel kind of jongere, aangezien het risico op een verhoogde uitval een realiteit bleek.

De huidige corona-pandemie wijst uit dat heel wat organisaties en burgerinitiatieven het voorbije jaar de krachten bundelden om het contact niet te verliezen met de kinderen en jongeren uit hun organisatie, wijk en/of ruimere omgeving. Zo kon ook het jeugd welzijnswerk blijven doorgaan mits naleving van een specifiek draaiboek.¹ Door de samenwerking van diverse initiatieven werden er heel wat laagdrempelige en vernieuwende digitale en fysieke activiteiten ontwikkeld die voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties een lichtpunt waren of nog steeds zijn. De opgebouwde know-how en expertise van de voorbije maanden moet worden verstevigd en opgeschaald.

Ook de voorbije maanden en weken bleef er een sterke vraag om de hoognodige aandacht, ondersteuning, begeleiding en toeleiding te verzekeren van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. Sociaal isolement, vrees voor de toekomst, druk op fysieke en mentale welbevinden, nood aan ruimte om zichzelf te zijn, is een grote nood onder kinderen en jongeren. Maximale ruimte moet

---

¹ <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugdwerk-met-maatschappelijk-kwetsbare-kinderen-en-jongeren>

worden gerealiseerd. Onder meer de oproep van de expertengroep “Psychologie en Corona” aan de Groep van experts voor managementstrategie van covid-19², open brieven van bekende ouders³, de MNM Community⁴, het advies van de Vlaamse Jeugdraad⁵, het hoge aantal oproepen bij de luisterlijn Awel en de campagne Magdanog?! Van WAT WAT⁶ zijn hiervan voorbeelden.

Voorliggende projectoproep speelt in op twee prioriteiten binnen het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan met name: ‘Vrijtijdsbesteding voor allen’ en “Welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling”. Tegelijkertijd haakt de oproep in de strategische doelstelling “De Vlaamse overheid zet gerichte acties op tegen kinderarmoede” van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

De projectoproep sluit eveneens specifiek aan bij de Beleidsnota Jeugd (2021-2024) waarin gestreefd wordt naar een situatie waar elke kind en elke jongere zijn of haar plaats vindt in de vrije tijd, als de beleids- en begrotingstoelichting 2021. Hierdoor wordt uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord waarin wordt gesteld dat Vlaanderen inzet op een kindvriendelijke samenleving, waar de rechten van het kind centraal staan en waar kinderen voluit deel zijn van onze maatschappij.

2. INHOUD VAN DE OPROEP

Kinderen en jongeren hebben nood aan mentale en fysieke ruimte, sociale contacten als aan verbondenheid met de samenleving. Vrijtijdsbesteding draagt bij tot een positieve identiteitsontwikkeling van kinderen en jongeren en sterkt hen in het opgroeien tot evenwichtige en zelfstandige volwassenen. Het voorbije jaar kwamen deze primaire noden zwaar onder druk te staan door de COVID-19-crisis. De pandemie is ingrijpender dan oorspronkelijk ingeschat, zowel op vlak van impact, duurtijd als gevolgen. Dit geldt in het bijzonder voor kinderen en jongeren die opgroeien in kwetsbare situaties.

De oproep wil hieraan tegemoet komen door kinderen en jongeren in kwetsbare situaties terug in te sluiten en hun veerkracht te versterken. Door samen met hen een duurzaam traject van gevarieerde, zinvolle, creatieve vrijetijdsbeleving uit te stippelen dat hen een toekomstperspectief biedt (individueel perspectief) en hen de kracht geeft om te re-connecteren met hun leeftijdsgenoten, buurt en de maatschappij (gemeenschapsperspectief) wordt ruimte en zuurstof geboden om weer jong te mogen en kunnen zijn. Dit perspectief draagt ertoe bij dat elke kind en elke jongere zijn of haar plaats vindt in de vrije tijd waardoor de sociale cohesie wordt aangehaald en/of versterkt.

De opgebouwde know-how en expertise van organisaties en diensten die het voorbije jaar de krachten bundelen om achteruitstelling en uitsluiting tegen te gaan, mag dan ook niet verloren gaan. Er moet ruimte gecreëerd worden om de know-how en expertise verder uit te bouwen, te versterken en tot ruimere kennisdeling te komen. De projectoproep wil deze uitdaging faciliteren.

Ook wil hij de kans bieden aan “prille” netwerken en bottom-up initiatieven die de voorbije maanden al een aantal -ad hoc- initiatieven namen en verdere samenwerkingen willen uitbouwen.

Voorliggende projectoproep wil bijgevolg inzetten op het ondersteunen van netwerken die verbredend en versterkend werken. De netwerken krijgen als specifieke opdracht om een innovatief, laagdrempelig en vindplaatsgericht vrijetijdsaanbod uit te bouwen voor en samen met kinderen en jongeren in kwetsbare situaties met als doel hun veerkracht op te bouwen en te versterken. Vernieuwende technieken van fysiek en digitaal outreachend werken en out-of-the-box activiteiten worden sterk aangemoedigd. Het aanbod kan op onderscheiden niveaus plaatsvinden, met name

² https://d34j62pglfm3rr.cloudfront.net/ceval/GEMS_Update_management_strategy_20210119.pdf

³ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/02/01/open-brief-geef-jongeren-voorrang-voor-vaccinatie-wij-veertig/>

⁴ <https://mnm.be/tinternet/demnmcommunityheefteenboodschaphoewist>

⁵ <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/nieuws/overlegcomite-tijd-om-de-daad-bij-het-woord-te-voegen>

⁶ <https://www.watwat.be/magdanog>

buurtgericht (lokale netwerken), op stads- of gemeenteniveau of binnen een regio (bovenlokale netwerken).

De samenwerkingen binnen een netwerk kunnen ook fluctueren. Daarom wordt best gewerkt met een kerngroep die het overzicht behoudt over het geheel, linken legt tussen de verschillende initiatieven en waakt over het realiseren van de opdracht.

De samenstelling van het netwerk kan heel divers zijn maar omvat wel:

- (boven)lokale initiatieven die een vrijetijdsaanbod realiseren naar kinderen en/of jongeren in kwetsbare situaties. Dit kunnen zowel geprofessionaliseerde als vrijwilligersorganisaties zijn: speelpleinwerkingen, jeugthuizen, jeugdbewegingen, jeugdwelzijnsorganisaties,...
- initiatieven of personen die dicht bij de doelgroep staan: buurtinitiatieven, diensten, politie, specifieke voorzieningen,... Ook hier kan het zowel gaan om geprofessionaliseerde diensten als vrijwilligers.

Het is niet de bedoeling dat deze projectoproep bestaande initiatieven consolideert. Deze projectoproep vormt een hefboom voor zowel kiemende als bestaande netwerken om hun werking inhoudelijk te verdiepen, te innoveren of hun werkingen geografisch of functioneel te verbreden en/of uit te bouwen.

De partners in het netwerk zullen in een co-financiering voorzien en/of in een eigen bijdrage (bv. personeelsinzet, gebruik locaties,...) van minimaal 20%.

Er wordt in projectoproep gefocust op vier methodieken:

1. Het stimuleren van innovatieve vormen van laagdrempelig en vindplaatsgericht werken, waaronder vernieuwende technieken van fysiek en digitaal werken en out-of-the-box activiteiten;
2. Een persoonlijke, laagdrempelige en intensieve aanpak dat wordt gekenmerkt door outreachend werken zodat ieder kind en jongere zodat zijn of haar plaats vindt in de vrije tijd waardoor de sociale cohesie wordt aangehaald en/of versterkt;
3. Het inzetten op een gerichte en systematische participatie van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties;
4. Het uitbouwen of verstevigen/verankeren van een (boven)lokaal netwerk waarbij een samenwerking met buurtwerking, welzijnsorganisaties, voorzieningen, lokaal bestuur... centraal staat.

Daarnaast worden ook volgende kwaliteitseisen vooropgesteld, met name:

1. De mate waarin het netwerk ervaring heeft met het werken met kinderen en jongeren in kwetsbare situaties;
2. De mate waarin het netwerk is uitgebouwd;
3. De mate waarin het netwerk haar werking inhoudelijk zal verdiepen of innoveren en/of de mate waarin ze de werking geografisch of functioneel zal uitbreiden;
4. De mate waarin het netwerk eerstelijnsactiviteiten zal realiseren;
5. De mate waarin het netwerk participatief met de doelgroep zal werken;
6. De mate waarin de gevraagde middelen in verhouding staan tot de beoogde resultaten.

De potentialiteit van een duurzame bredere aanpak, opschaling en bredere uitrol binnen Vlaanderen en Brussel is een cruciale factor in de projectoproep.

Tijdens het traject zullen de netwerken dan ook op geregelde tijdstippen een zelfreflectie dienen te maken over de gebruikte methodieken/tools en processen: welke zijn de randvoorwaarden, wat werkt wel/wat niet, waar zitten innovatieve elementen zodat op het einde van het traject de "what works"-modellen duidelijk in kaart kunnen gebracht worden en oplossingsstrategieën voor het wegwerken van drempels kunnen worden geïdentificeerd. De netwerken verduidelijken dan ook op het einde van de projectperiode hun ervaringen en vaststellingen omtrent het opbouwen en versterken van een innovatief, laagdrempelig en vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties in de

eigen buurt en/of gemeente, stad, regio. Het bereik in grootorde van kinderen en jongeren in onderscheiden kwetsbare situaties vormt hierbinnen een rapporteringselement.

Een (academische) partner zal zorgen voor een inhoudelijke en methodologische opvolging, waaronder de organisatie van intervisie en het in kaart brengen en analyseren van gegevens, processen en de effecten. Het verzamelde materiaal omtrent goede praktijken, randvoorwaarden oplossingsstrategieën en werkzame methodieken die innovatief, toeleidend en effectief werkzaam zijn, moet leiden tot ruimere kennisdeling, via onder meer het formuleren van beleids- en praktijkaanbevelingen en het ontwikkelen van bijkomende tools en methodieken. De aanbevelingen focussen hierbij op duurzame (oplossings)strategieën voor de ondersteuning van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties en het opzetten en uitbouwen van dergelijke netwerken.

Ook het departement zal in deskundige en kwaliteitsvolle screening en opvolging voorzien zodat de resultaten en bijhorende impactsanalyse breed worden uitgerold en kenbaar gemaakt in Vlaanderen en Brussel.

De doorlooptijd van de projecten bedraagt maximum twee jaar met aanvang in 2021 (1 september 2021 - 31 augustus 2023).

3. FINANCIËEL LUIK

Er wordt in een totaalbudget voorzien van € 3 000 000 euro in het kader van het hiertoe voorziene relancebudget m.b.t. het project nr. 152.

Het maximaal bedrag dat wordt toegekend, is € 200 000 per project.

4. HET VERDERE TRAJECT

De verdere uitvoering gebeurt door Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, Benjamin Dalle.

De toekenning van de subsidies aan de goedgekeurde projecten zal gebeuren op basis van een ministerieel besluit.

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media

Benjamin DALLE